

רמת הבחינה : גמר עולים חדשים
מועד הבחינה : חורף תש"ף, 2020
היקף הבחינה : 1 יח"ל
מספר השאלון : 883121

הבנה, לשון ומשמעות המילים - לעולים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

פרק ראשון: הבנה והבעה = 24 נקודות

פרק שני: אוצר מילים ומשמעים ושם המספר = 52 נקודות

פרק שלישי: תחביר ומערכת הפועל = 24 נקודות

סה"כ: = 100 נקודות

ג. הוראות מיוחדות: כתבו את התשובות בגוף הבחינה במקומות המיועדים לכך.

כתבו בכתב ברור, ציינו סימני פיסוק. קראו את התשובות ותקנו את הדרוש תיקון.

ד. מלאו את הפרטים הבאים:

פרטי הנבחן:	פרטי מרכז ההשכלה:
מספר הנבחן ברשימה: _____	שם המוסד: _____
שם משפחה + פרטי: _____	שם היישוב: _____
	שם מרכז הבחינה: _____
ת.ז. <input type="text"/>	

שם המעריך: _____
ציון הבחינה: _____

בהצלחה!

מתגלגלים מצחוק / שיר אנוש

כולנו אוהבים לצחוק עם חברים ואפילו לבד * מהו, בעצם, הצחוק?

מדוע אנשים צוחקים? והאם אפשר באמת "למות מצחוק"?

1. הצחוק הוא פעולה פיזיולוגית קולית של בני אדם. הצחוק, כמו החיוך, הוא תכונה מולדת, ותינוק מתחיל לצחוק כחודש אחרי הלידה. כאשר תינוק מתחיל לצחוק, הוא יוצר תקשורת ראשונית עם ההורים, ולכן הצחוק הוא גם סוג של שפה. צחוק הוא שפה בין-לאומית, שמחברת בין אנשים, ומאפשרת לנו לתקשר בלי מילים.
2. ברוב המקרים, הצחוק הוא תגובה למצב מצחיק, כמו בדיחה או הפתעה. במקרים אלו, הצחוק הוא הבעה של רגשות הנאה ושמחה. אך לפעמים, הצחוק הוא הבעה של רגשות כמו פחד או מבוכה. במקרים כאלה, החיוך והצחוק הם כמו "מסיכה", שמסתירה את הרגשות האמיתיים. בשונה מכך, יש מקרים, שבהם הצחוק הוא תגובה גופנית ולא רצונית, כמו למשל בזמן דגדוג.
3. קרה לכם פעם שראיתם מישהו צוחק ומיד התחלתם גם אתם לצחוק? הסיבה לכך היא שהצחוק מידבק. מחקר מדעי גילה, שכאשר אנחנו שומעים קול של צחוק, המוח שלנו מגיב באופן אוטומטי, וגורם לשרירים לפעול, כלומר, לחייך ולצחוק.
4. האם אפשר "למות מצחוק"? מתברר, כי הביטוי הזה מבוסס על מצבים יוצאי דופן ונדירים, שקרו באמת. מקרים שבהם אנשים מתו מדום לב או מהקָּק, כתוצאה מהתקף צחוק ארוך ובלתי נשלט.
5. כשאנחנו צוחקים, הגוף עובר שינויים פיזיולוגיים (גופניים): השרירים נמתחים, לחץ הדם והדופק עולים, הנשימה הופכת למהירה יותר. לפעמים יהיו גם דמעות והסמקה.
6. מחקרים מראים, כי הצחוק תורם לבריאות. יש לו יתרונות רבים: כשאנחנו צוחקים, אנחנו מכניסים יותר חמצן לגוף, וכתוצאה מכך מרגישים טוב יותר. הצחוק גורם לשחרור של חומרים כימיים במוח (אֶנְדֹרֹפִינים), שעוזרים לשיכוך כאבים ומשפרים את מצב הרוח. בנוסף, הצחוק מוריד את רמות ההורמונים של סְטֶרֶס (לחץ), ומחזק את המערכת החיסונית של הגוף. בנוסף לכך, נמצא במחקר, כי צחוק של כ-15 דקות יכול "לשרוף" כ-50 קלוריות, שזה קוביית שוקולד או תפוח. אז תנו חיוך, תצחקו – ותהיו בריאים ומאושרים!

© כל הזכויות שמורות למחברת ול-"גלילאו צעיר".

מועבד לפי מאמרה של שיר אנוש "מתגלגלים מצחוק", שהתפרסם באתר של כתב העת "גלילאו צעיר", 22 יולי 2017.

פרק ראשון – הבנה (24 נקודות – לכל שאלה 6 נקודות)

יש לענות על שתי שאלות מתוך השאלות 1-3:

1. מדוע אנחנו צוחקים? ציינו שני מקרים שבהם אנחנו צוחקים, לפי פסקה 2. (6 נק')

מקרה ראשון: _____

מקרה שני: _____

2. בפסקה 6 כתוב: "הצחוק תורם לבריאות. יש לו יתרונות רבים".

א. כתבו סיבה אחת מדוע אנחנו מרגישים טוב כשאנחנו צוחקים. (3 נק')

ב. כתבו השפעה אחת של הצחוק על הבריאות שלנו. (3 נק')

3. איזו כותרת היא המתאימה ביותר לפסקאות 5 - 6? (סמנו) (6 נק')

א. ההשפעות השליליות של הצחוק

ב. ההשפעות הפיזיות של הצחוק

ג. ההיסטוריה של הצחוק

ענו על שתי השאלות הבאות:

4. תחום החיים שבו עוסק הטקסט הוא : (סמנו את התשובה הנכונה) (6 נק')

א. בריאות

ב. חינוך

ג. פוליטיקה

5. מהו הרעיון המרכזי בטקסט? כתבו 4–5 שורות. (6 נק')

פרק שני – אוצר מילים ומשמעים ושם המספר (52 נקודות)

יש לענות על כל השאלות בפרק זה (שאלות: 6-14)

6. בפסקה 3 כתוב: "... מחקר מדעי גילה..."

(4 נק') מילה מתאימה להחליף את המילה "גילה": (סמנו)

א. נתן

ב. התגלגל

ג. מצא

7. בפסקה 1 כתוב: "כאשר תינוק מתחיל לצחוק, הוא יוצר תקשורת ראשונית עם ההורים,

(4 נק') ולכן הצחוק הוא גם סוג של שפה".

הכוונה במשפט זה היא (סמנו):

א. הצחוק הוא גם סוג של שפה, כי ההורים יוצרים תקשורת ביניהם.

ב. הצחוק הוא גם סוג של שפה, כי זו התקשורת שיוצר התינוק עם ההורים.

ג. הצחוק הוא גם סוג של שפה, כי ההורים צוחקים ראשוניים, לפני שהתינוק נולד.

8. בפסקה 1 מופיעה המילה "מאפשרת".

(4 נק')

הפירוש שלה הוא: (סמנו)

א. סוגרת

ב. נותנת

ג. מודדת

9. בטקסט מופיעה המילה "מבוֹסֵס". (פסקה 4)

במילון "רב מילים" (מאת יעקב שויקה) ישנם ההסברים הבאים למילה "מבוֹסֵס":

א. כאשר נאמר על משהו מוחשי או על רעיון מופשט, שהוא בנוי על יסוד חזק ואיתן, שיש לו בסיס מוצק בתשתיתו.

ב. שיש לו בסיס כלכלי איתן, מסודר היטב מבחינה כספית וחסר בעיות כלכליות.

א. המילה "מבוֹסֵס" בפסקה 4 מתאימה להסבר סעיף _____ במילון. (4 נק')

ב. כתבו משפט אחד משלכם עם המילה "מבוֹסֵס", שלא מתוך הטקסט. (4 נק')

10. לפניכם צירופי מילים: **תכונה מולדת, תגובה גופנית, השפעה חיובית.**

שבצו אותם במשפטים הבאים: (6 נק')

א. מחקרים גילו, כי לספורט יש _____ על הבריאות.

ב. צחוק יכול להיות _____ לדגדוג.

ג. צבע העיניים הוא _____.

11. בפסקה 2 כתובה המילה "מסתירה".

סמנו את המילה המנוגדת למילה הזאת: (4 נק')

א. מראה

ב. מחביאה

ג. מתביישת

12. שדה סמנטי

במאמר מופיעות המילים הבאות: הורמונים, שרירים, נשימה, כאבים
מילים אלה שייכות לשדה הסמנטי הבא: (סמנו)

א. היסטוריה

ב. חינוך

ג. בריאות

(4 נק')

13. א. דרך התצורה של המילים הבאות היא הלחם בסיסים.

(4 נק')

פרקו את ההלחמים למרכיביהם:

קוֹלְנוֹעַ _____

פְּדוּרְסָל _____

מְדָחוֹ _____

מְגַדְלוֹר _____

ב. מיינו את השמות במחסן לפי המשקלים.

(8 נק')

מְקַטֵּל (מכשירים וכלי עבודה)	סיומת אי (בעלי מקצוע)	קְטָל (בעלי מקצוע)	קְטָלָת (מחלות)

מחסן: מְבַעֵר, צֶלֶם, חֲשָׁמְלַאי, מְזַרְק, טְכָנַאי, שְׁעָלָת, חִיט, צְהָבָת

14. שם המספר

(6 נק')

כתבו במילים את המספרים:

א. הספר החדש עולה 65 ש"ח _____.

ב. רק 4% _____ אחוזים מהאנשים מסמיקים כשהם צוחקים.

ג. צחוק של 15 _____ דקות יכול "לשרוף" חמישים קלוריות.

פרק שלישי – תחביר ומערכת הפועל (24 נקודות, לכל שאלה 6 נקודות)

בפרק זה כולל שמונה שאלות:

ארבע שאלות (15 – 18) מתחום התחביר.

ארבע שאלות (19 – 22) מתחום הפועל.

ענו על ארבע שאלות. תוכלו לבחור מתחום התחביר או מתחום הפועל או משניהם, כרצונכם.

תחביר

15. סמנו את הנושא במשפט בקו אחד ואת הנשוא בשני קווים. (6 נק')

דגדוג גורם לצחוק באופן בלתי רצוני.

16. סמנו את הנושא במשפט בקו אחד ואת הנשוא בשני קווים.

הצחוק מחזק את המערכת החיסונית. (6 נק')

17. הורמונים של סטרס מזיקים לבריאות.

המשפט הזה הוא (סמנו את התשובה הנכונה): (6 נק')

פשוט מחובר מורכב

18. אם אנחנו מכניסים יותר חמצן לגוף שלנו, אנחנו נרגיש טוב יותר.

המשפט הזה הוא (סמנו את התשובה הנכונה): (6 נק')

פשוט מחובר מורכב

מערכת הפועל

19. א. כתבו את השורש של כל שם פעולה.
ב. כתבו פועל בנטייה מאותו השורש (לפי בחירתכם).

שם הפעולה	השורש	פועל בנטייה
שְׁמִיעָה	ש.מ.ע	שמעתי
הִסְמָקָה		
שִׁפּוּר		
נְשִׂימָה		

20. כתבו בטבלה את הבניין ואת השורש של הפעלים הבאים:

פועל	בניין	שורש
מְסַתֵּיֶרָה		
תוֹרָם		
חִיּוֹנָנוּ		

21. השלימו את החסר, הקפידו על צורת הגוף הנכונה.

דוגמה: בזמן עבר: הם הִצְלִיחוּ ; בזמן עתיד: הם יִצְלִיחוּ

א. בזמן הווה: הם צוֹחֲקִים ; בזמן עבר: הם _____.

ב. בזמן עתיד: היא תִּתְרוֹם ; בזמן הווה: היא _____.

ג. בזמן עבר: הוא הִרְגִישׁ ; בזמן עתיד: הוא _____.

22. "כשאנחנו צוחקים, הגוף עובר שינויים". (פסקה 5)

בפועל "צוחקים" ציינו-

(2 נק') א. את הבניין _____

(2 נק') ב. את השורש _____

(2 נק') ג. הקיפו בעיגול את משמעות הבניין:

גרימת פעולה; הדדיות; פעולה רגילה.

בהצלחה!

